

SPIS TREŚCI

Słowo Rzecznika Praw Dziecka	7
Wprowadzenie	9
Rozdział 1	
Prawa człowieka i dziecka jako fundament społeczeństwa obywatelskiego	13
1.1. Społeczeństwo obywatelskie jako warunek i skutek osiągania podmiotowości ..	14
1.2. Perspektywa historyczno-filozoficzna praw człowieka i praw dziecka	19
1.3. Prawo do autoekspresji	29
Rozdział 2	
Pedagogiczne konteksty prawa do autoekspresji	35
2.1. Wyrażanie siebie jako warunek pokonania kryzysu tożsamości – rozwój psychospołeczny w ujęciu E. H. Eriksona	36
2.2. Racjonalność komunikacyjna jako predyktor uwzględniania siebie i Innego – koncepcja J. Habermasa	41
2.3. Prawo do autoekspresji w perspektywie pedagogiki oporu	52
2.4. Dialektyka rytuału w przestrzeni szkoły	63
Rozdział 3	
Metodologiczne założenia badań	80
3.1. Przedmiot i cele badań	81
3.2. Problematyka badawcza	82
3.3. Zmienne i wskaźniki	83
3.4. Metody, techniki i narzędzia badawcze	88
3.5. Charakterystyka próby i opis procedury badawczej	96
Rozdział 4	
Respektowanie prawa do autoekspresji w szkole	106
4.1. Prawo do autoekspresji w dokumentach szkoły	107
4.2. Znajomość prawa do autoekspresji	123
4.3. Rozumienie istoty prawa do wyrażania siebie	141
4.4. Akceptacja prawa do samoekspresji w środowisku wychowawczym gimnazjum	152

Rozdział 5

Rytuały oporu uczniów	172
5.1. Szkoła jako miejsce wyzwolenia i opresji – zachowania oporowe gimnazjalistów	173
5.2. Rytuały oporu wobec nieprzestrzegania i przestrzegania prawa do autoekspresji	188
5.3. Habermasowskie roszczenia ważności a zachowania oporowe gimnazjalistów	207
5.4. Obywatelskie nieposłuszeństwo uczniów	214

Rozdział 6

Prawo do autoekspresji w szkole a rytuały oporu uczniów gimnazjum	221
6.1. Funkcjonowanie prawa do wyrażania siebie w dokumentach szkoły a zachowania oporowe uczniów	222
6.2. Znajomość prawa do samoekspresji a rytualny wymiar oporu	228
6.3. Odczytywanie rozumienia prawa do autoekspresji w kontekście zachowań oporowych gimnazjalistów	233
6.4. Deklaracja a rzeczywistość – akceptacja prawa do wyrażania siebie w środowisku wychowawczym a rytuały oporu gimnazjalistów	238

Zakończenie	246
--------------------------	-----

Bibliografia	252
---------------------------	-----